

طرح دوره و چک لیست خود ارزیابی دروس نظری و آزمایشگاهی (عملی)

نام درس: مبانی آسیب شناسی گفتار و زبان

کد درس: ۶۵۶۷۴

مقطع و رشته: کارشناسی گفتاردرمانی

ترم تحصیلی: اول

تعداد واحد: ۲ واحد شامل نظری: ۲ عملی: -

مدرس / مدرسین درس (سهم هریک به واحد): دکتر امیر شیانی

زمان ارائه درس: نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۶ - شنبه - ساعت ۱۴ - ۱۶

ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: دوشنبه - ۱۰ - ۱۲

پیش نیازها: ندارد

هم نیازها: ندارد

محل آموزش: دانشکده علوم توانبخشی

محتوای آموزشی بر اساس سر فصل دروس

اهداف کلی دوره: (شرح درس بر اساس کوریکولوم)

دانشجویان با آسیب شناسی گفتار و زبان بر مبنای مفاهیم اساسی برقراری ارتباط و مهارت های ارتباطی کلامی؛ به گونه ای که دانشجو در پایان دوره بتواند مفاهیم ارتباط، شناخت، زبان و گفتار، سطوح زبان، مبانی آناتومی و فیزیولوژی تولید و درک گفتار و زبان، علت شناسی و طبقه بندی اختلالات و جایگاه حرفه ای آسیب شناس گفتار و زبان را درک و توصیف کند.

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

- شناخت تعاریف و اصطلاحات مرتبط با اختلالات تکاملی زبان
- شناخت انواع بیماریهای مادرزادی زمینه ساز اختلالات تکاملی زبان
- یادگیری سایر انواع بیماریهای مادرزادی زمینه ساز اختلالات تکاملی زبان
- شناخت و بکارگیری مدل های طبقه بندی اختلالات تکاملی زبان
- شناخت و یادگیری انواع روش های غربالگری اختلالات تکاملی زبان
- شناخت حیطه های مختلف ارزیابی اختلالات تکاملی زبان

- یادگیری و بکارگیری شیوه های ارزیابی رسمی و غیر رسمی اختلالات تکاملی زبان
- یادگیری نحوه برنامه ریزی درمان و تعیین روند آن
- شناخت و یادگیری تکنیک های درمانی اختلالات تکاملی زبان
- شناخت و بکارگیری رویکردهای مختلف درمانی اختلالات تکاملی زبان
- بکارگیری تمرینات مختلف درمانی اختلالات تکاملی زبان
- یادگیری انواع روشهای آموزشی درمانی

🌈 اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

جلسه ۱ — اجزای ارتباط و راههای برقراری آن

- هدف کلی: یادگیری تعاریف اجزای ارتباطی و انواع راههای برقراری ارتباط.
- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:
 - (۱) تعاریف ارتباط را بیان کند؛
 - (۲) راههای ارتباط کلامی و غیرکلامی را نام ببرد؛
 - (۳) اجزای هر یک از این دو شیوه ارتباطی را توضیح دهد.

جلسه ۲ — تعریف شناخت، زبان و گفتار

- هدف کلی: یادگیری تعاریف و مفاهیم شناخت، زبان و گفتار.
- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:
 - (۱) تعاریف شناخت، زبان و گفتار را بیان کند؛
 - (۲) جایگاه گفتار را در فرایند ارتباط توضیح دهد؛
 - (۳) مفاهیم مرتبط با این سه مفهوم را از یکدیگر تمیز دهد.

جلسه ۳ — سطوح زبان: ساختار، معنا و کاربرد

- هدف کلی: شناخت سطوح معنایی، ساختاری و کاربردی زبان.
- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:
 - (۱) سطح ساختاری زبان را با مثال توضیح دهد؛
 - (۲) سطح معنایی را تعریف و مثال بزند؛
 - (۳) سطح کاربردی (پراگماتیک) را توصیف کند؛
 - (۴) سه سطح را در نمونههای گفتاری تمیز دهد.

جلسه ۴ — آناتومی و فیزیولوژی درک و بیان زبانی

- هدف کلی: آشنایی مقدماتی با آناتومی و فیزیولوژی درک و بیان زبانی.
- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:
 - (۱) اندامهای درکی و بیانی زبان را معرفی کند؛
 - (۲) نوروآناتومی زیرساختهای درکی و بیانی زبانی را شرح دهد؛
 - (۳) نوروفیزیولوژی دستگاه زبانی درکی و بیانی را توضیح دهد؛
 - (۴) فرایند درک و بیان زبان را به ترتیب روایت کند.

جلسه ۵ — دستگاه تولید گفتار

- هدف کلی: آشنایی با دستگاه تولید گفتار و اجزای آن.
- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

(۱) دستگاه تنفس را در تولید گفتار توصیف کند؛

(۲) آواسازی (صوت‌سازی) را شرح دهد؛

(۳) نقش تشدید و تلفظ را توضیح دهد؛

(۴) آهنگ (پروسودی) گفتار را تعریف کند.

جلسه ۶ — نقش حس‌ها در فراگیری گفتار و زبان

- هدف کلی: یادگیری انواع حس‌های دخیل در درک و بیان گفتار و نقش آن‌ها.

- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

(۱) حس‌های دخیل در فراگیری گفتار و زبان را نام ببرد؛

(۲) نقش حس شنوایی در درک و بیان را شرح دهد؛

(۳) نقش سایر حس‌ها (بینایی، لامسه و...) را توضیح دهد.

جلسه ۷ — علت‌شناسی و طبقه‌بندی اختلالات گفتار و زبان

- هدف کلی: مروری بر علت‌شناسی و طبقه‌بندی اختلالات گفتار و زبان.

- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

(۱) علل شایع اختلالات گفتار و زبان را دسته‌بندی کند؛

(۲) طبقه‌بندی رایج اختلالات را معرفی کند؛

(۳) نمونه‌هایی از اختلالات هر طبقه را ذکر کند.

جلسه ۸ — تیم توانبخشی

- هدف کلی: شناخت تیم توانبخشی و تخصص‌های مرتبط با ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان.

- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

(۱) اعضای تیم توانبخشی را معرفی کند؛

(۲) نقش هر تخصص در ارزیابی و درمان را توضیح دهد؛

(۳) جایگاه گفتاردرمانگر در تیم را تبیین کند.

جلسه ۹ — هویت حرفه‌ای آسیب‌شناس گفتار و زبان

- هدف کلی: آشنایی با هویت حرفه‌ای: محتوا و عملکرد آسیب‌شناس گفتار و زبان.

- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

(۱) محتوای هویت حرفه‌ای این رشته را بیان کند؛

(۲) عملکردهای اصلی حرفه را توصیف کند؛

(۳) وضعیت امروزی حرفه در داخل و خارج کشور را شرح دهد؛

(۴) شرایط و امکانات لازم برای کار و فعالیت حرفه‌ای را نام ببرد.

جلسه ۱۰ — دانش، مهارت و وظایف در غربالگری، پیشگیری، تشخیص و درمان

- هدف کلی: یادگیری وظایف آسیب‌شناسان گفتار و زبان در غربالگری و پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات کلامی.

- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

(۱) برخی برنامه‌های جامع غربالگری را بشناسد؛

(۲) برنامه‌های غربالگری مختص حیطه گفتاردرمانی را معرفی کند؛

(۳) اهمیت دانش و مهارت آسیب‌شناس در این وظایف را توضیح دهد.

جلسه ۱۱ — فعالیت‌های بالینی-تخصصی و مسئولیت‌های حرفه‌ای

- هدف کلی: آشنایی با فعالیت‌های بالینی-تخصصی و مسئولیت‌های حرفه‌ای.
- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

- (۱) فعالیت‌های بالینی-تخصصی گفتاردرمانی را دسته‌بندی کند؛
- (۲) مسئولیت‌های حرفه‌ای آسیب‌شناس را برشمرد؛
- (۳) ارتباط این فعالیت‌ها با اخلاق حرفه‌ای را توضیح دهد.

جلسه ۱۲ — جایگاه حرفه در نظام بهداشتی و مراکز اشتغال

- هدف کلی: شناخت جایگاه آسیب‌شناس گفتار و زبان در نظام بهداشتی درمانی کشور و مراکز اشتغال مربوطه.
- اهداف ویژه: در پایان دانشجو قادر باشد:

- (۱) جایگاه حرفه را در نظام بهداشتی درمانی کشور توصیف کند؛
- (۲) مراکز اشتغال مربوطه را نام ببرد؛
- (۳) مسیرهای شغلی و توسعه حرفه‌ای را شرح دهد.

روش‌های تدریس:

بر اساس فرم طرح دوره، روش‌های تدریس و رسانه‌های این درس به شرح زیر انتخاب شده است:

روش‌های تدریس: سخنرانی (Lecture) — پرسش و پاسخ و بحث در کلاس

رسانه‌های کمک آموزشی: تخته وایت برد و مژیک؛ اسلاید (پاورپوینت)؛ رایانه؛ ویدئو (فیلم آموزشی) و پروژکتور

□ سایر موارد:

نحوه ارزشیابی دوره و تعیین نمره نهایی:

- کوییز
- امتحان کتبی/ شفاهی میان دوره/ ترم
- مشارکت در کلاس/ حضور و فعالیت
- امتحان کتبی پایان دوره/ ترم

	روش ارزشیابی	انواع ارزشیابی	درصد از نمره نهایی کل	توضیحات
۱	مشارکت فعال در کلاس / پرسش و پاسخ	تکوینی	۱۵٪	حضور منظم، مشارکت فعال و مشارکت در بحث‌های گروهی
۲	تکلیف کلاسی (گزارش کتبی)	تکوینی	۱۵٪	گزارش کتبی بر اساس موضوعات جلسات
	آزمون میان‌ترم	تراکمی	۳۰٪	آزمون تستی — ابتدای جلسه ۷ (۱۵ آذر ۱۴۰۵)
	آزمون پایان‌ترم	تراکمی	۴۰٪	آزمون تستی — طبق برنامه امتحانات نیمسال

منابع و مراجع آموزشی

منابع اصلی:

1. درآمدی بر آسیب‌شناسی زبان؛ مترجمان: زهرا سلیمانی و نوشین ایب؛ تهران: انتشارات دانژه؛ آخرین چاپ.
2. آشنایی کاربردی با اختلالات گفتار و زبان (به‌همراه لوح فشرده ویژه پزشکان، تیم توانبخشی، خانواده‌ها و آموزگاران)؛ تهران: انتشارات پایگاه فرهنگ؛ آخرین چاپ.

3. Plante, E., & Beeson, P. Communication and Communication Disorders: A Clinical Introduction. Pearson Education, 2012.

منابع فرعی و مکمل: جزوه کلاسی مدرس، اسلایدها و فیلم‌های آموزشی ارائه‌شده در هر جلسه.

پایگاه‌های اطلاعاتی و آنلاین: پایگاه‌های علمی مرتبط با گفتاردرمانی (مانند PubMed و ASHA) جهت مطالعه تکمیلی دانشجویان علاقه‌مند.

قوانین و مقررات دوره

انتظار می‌رود دانشجویان مقررات زیر را در طول نیمسال رعایت کنند:

حضور و غیاب: حضور منظم و به‌موقع در تمام جلسات الزامی است؛ غیبت غیرموجه بیش از حد مجاز طبق مقررات آموزش دانشگاه، منجر به حذف یا محرومیت از آزمون پایان‌ترم می‌شود.

تحویل به‌موقع تکالیف: تکلیف کلاسی (گزارش کتبی) باید در موعد مقرر ارائه شود؛ تأخیر بدون موجه، از نمره آن کاسته می‌شود.

سیاست تقلب و Plagiarism: هرگونه تقلب در آزمون‌ها و سرقت علمی در گزارش‌ها (اعم از کپی‌برداری بدون ارجاع)، طبق مقررات انضباطی دانشگاه پیگرد خواهد شد.

رعایت اخلاق حرفه‌ای: احترام به استاد، همکلاسی‌ها و دیگران و رعایت اصول اخلاقی در رفتار کلاسی.

رعایت پوشش حرفه‌ای: پوشش مناسب و متعارف دانشگاهی در تمام جلسات.

نحوه ارتباط با استاد: سؤالات و هماهنگی‌ها حین ساعت پاسخگویی (دوشنبه‌ها ۸ تا ۱۰ صبح) و در صورت لزوم از طریق کانال مجازی کلاس.

مشارکت در دوره: مشارکت فعال در بحث‌های گروهی، به‌اشتراک‌گذاری نظرات و دیدگاه‌ها و نقد فعالانه و منطقی سایر دیدگاه‌ها با احترام به نظرات دیگران.

جدول زمانبندی جلسات درس مبانی آسیب شناسی گفتار و زبان

جلسه	تاریخ (۱۴۰۵)	موضوع هر جلسه	مدرس / مدرسین
۱	۲ آبان	تعریف اجزای ارتباطی و انواع راه‌های برقراری ارتباط	دکتر امیر شیانی
۲	۹ آبان	تعریف شناخت، زبان و گفتار	دکتر امیر شیانی
۳	۱۶ آبان	تعریف سطوح زبانی: ساختار، معنا و کاربرد	دکتر امیر شیانی
۴	۲۳ آبان	آشنایی مقدماتی با آناتومی و فیزیولوژی گفتار و زبان	دکتر امیر شیانی
۵	۱ آذر	آشنایی با دستگاه تولید گفتار: تنفس، آواسازی، تشدید، تلفظ و آهنگ	دکتر امیر شیانی
۶	۸ آذر	یادگیری نقش حس‌ها در فراگیری گفتار و زبان	دکتر امیر شیانی
۷	۱۵ آذر	مروری بر علت‌شناسی و طبقه‌بندی اختلالات گفتار و زبان	دکتر امیر شیانی
۸	۲۲ آذر	تیم توانبخشی و تخصص‌های مربوط به ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان	دکتر امیر شیانی
۹	۲۹ آذر	آشنایی با هویت حرفه‌ای: محتوا و عملکرد آسیب‌شناس گفتار و زبان	دکتر امیر شیانی
۱۰	۷ دی	دانش، مهارت و وظایف آسیب‌شناسان گفتار در غربالگری و پیشگیری، تشخیص و درمان	دکتر امیر شیانی
۱۱	۱۴ دی	آشنایی با فعالیت‌های بالینی-تخصصی و مسئولیت‌های حرفه‌ای	دکتر امیر شیانی
۱۲	۲۱ دی	جایگاه آسیب‌شناس گفتار و زبان در نظام بهداشتی درمانی کشور و مراکز اشتغال مربوطه	دکتر امیر شیانی

جدول بلوپرنت آزمون درس مبانی آسیب شناسی گفتار و زبان

جدول بلوپرنت آزمون: مبانی آسیب شناسی گفتار و زبان					
دانشکده: علوم توانبخشی			نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۶-۱۴۰۵		
گروه آموزشی: گفتاردرمانی			تعداد سؤالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	تعداد سؤالات	حیطه ی شناختی	حیطه ی مهارتی / نگرشی
۱	اجزای ارتباط و راههای برقراری آن (جلسه ۱)	۲	۴	دانش و فهم — تعاریف و اجزا	اهمیت ارتباط مؤثر
۲	شناخت، زبان و گفتار (جلسه ۲)	۲	۴	دانش و فهم — تمیز مفاهیم	—
۳	سطوح زبان: ساختار، معنا، کاربرد (جلسه ۳)	۲	۴	کاربرد — تحلیل نمونه‌ها	—
۴	آناتومی و فیزیولوژی درک و بیان زبانی (جلسه ۴)	۲	۴	دانش و فهم — ساختار و کارکرد	—
۵	دستگاه تولید گفتار (جلسه ۵)	۲	۴	فهم و کاربرد — توصیف اجزا	—
۶	نقش حس‌ها در فراگیری گفتار و زبان (جلسه ۶)	۲	۳	دانش و فهم	اهمیت غربالگری شنوایی
۷	علت‌شناسی و طبقه‌بندی اختلالات (جلسه ۷)	۲	۴	کاربرد و تحلیل	نگرش علمی به علل اختلالات
۸	تیم توانبخشی (جلسه ۸)	۲	۳	فهم — نقش تخصص‌ها	کار تیمی و احترام به تخصص‌ها
۹	هویت حرفه‌ای (جلسه ۹)	۲	۳	فهم	هویت و تعهد حرفه‌ای
۱۰	غربالگری، پیشگیری، تشخیص و درمان (جلسه ۱۰)	۲	۴	کاربرد و تحلیل	پیشگیری و تشخیص زودهنگام
۱۱	فعالیت‌های بالینی-تخصصی (جلسه ۱۱)	۲	۳	فهم	مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای
۱۲	جایگاه حرفه در نظام بهداشتی و مراکز اشتغال (جلسه ۱۲)	۲	۳	فهم	نگرش به آینده شغلی
	جمع	۲۴	۴۳		

چک لیست ارزیابی طرح دوره دروس نظری و آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

نام و نام خانوادگی استاد/اساتید (سهم به واحد) :

نام دانشکده: عنوان درس: مخاطبان / ترم تحصیلی دانشجو:

نیمسال و سال تحصیلی کنونی: نام ارزیاب / ارزیابان:

ردیف	موضوع	نمره کسب شده	حد نصاب نمره	توضیحات
۱	مشخص بودن عنوان کلی درس ، کد درس	۰/۵	۰/۵	
۲	مشخص بودن مخاطبان	۰/۵	۰/۵	
۳	مشخص بودن تعداد یا سهم استاد/ اساتید از واحد	۰/۵	۰/۵	
۴	مشخص بودن زمان ارائه درس (روز، ساعت، نیمسال تحصیلی)	۰/۵	۰/۵	
۵	مشخص بودن دروس پیش نیاز و هم نیاز	۰/۵	۰/۵	
۶	مشخص بودن هدف کلی دوره	۱	۱	
۷	مشخص بودن اهداف کلی جلسات (هر جلسه یک هدف)	۱.۵	۱.۵	
۸	مشخص بودن اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه	۲	۲	
۹	رعایت تعداد جلسات با توجه به میزان واحد درسی	۲	۲	
۱۰	مشخص بودن منابع مورد استفاده بر اساس کوریکولوم مصوب	۱	۱	
۱۱	مشخص بودن روش تدریس	۱	۱	
۱۲	مشخص بودن وسایل آموزشی	۱	۱	
۱۳	مشخص بودن شیوه ارزشیابی دانشجویان	۱	۱	
۱۴	مشخص بودن زمان آزمون پایان دوره	۱	۱	
۱۵	مشخص بودن مقررات کلاسی و انتظارات از دانشجو	۰/۵	۰/۵	
۱۶	ضمیمه بودن جدول زمانبندی تکمیل شده درس	۲	۲	
۱۷	وجود جدول بودجه بندی دروس (blue print)	۱.۵	۱.۵	
۱۸	پوشش دادن بایدهای یادگیری (Must learn) در طرح دوره	۲	۲	
	نمره نهایی	۲۰	۲۰	

پیشنهادهات:

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:
تاریخ ارسال :

نام و امضای مدیر گروه:
تاریخ ارسال:

نام و امضای مدرس:
تاریخ تحویل: